

Postanowienie z dnia 9 maja 2008 r.

II PK 319/07

1. Zasądzenie odszkodowania zamiast żądanego przywrócenia do pracy nie obejmuje powagą rzeczy osądzonej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, jeżeli pracownik nie dochodził takiego roszczenia.

2. Prawomocne oddalenie powództwa o przywrócenie do pracy sprawia, że późniejsze żądanie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy podlega oddaleniu.

3. Gdy sąd pracy, mimo braku żądania wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, rozstrzyga o nim negatywnie (oddala je), to powaga rzeczy osądzonej obejmuje również taki przedmiot rozstrzygnięcia (art. 366 k.p.c.).

4. Wniesienie apelacji od wyroku oddalającego żądanie przywrócenia do pracy i zasądzającego odszkodowanie nie powoduje uprawomocnienia się orzeczenia w części dotyczącej odszkodowania z art. 45 § 1 k.p.

Przewodniczący SSN Jolanta Strusińska-Żukowska, Sędziowie SN: Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca), Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 maja 2008 r. sprawy z powództwa Władysławy H. przeciwko Naczelnej Izbie Lekarskiej z siedzibą w W. o wynagrodzenie, na skutek skargi kasacyjnej powódki od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 czerwca 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Powódka Wanda H. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 czerwca 2007 r., oddalającego jej zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 5 marca 2007 r., odrzucające jej pozew o

wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy ze względu na uprzednie osądzenie sprawy (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny orzeczenie oparł na ustaleniu, że powódka w związku z odwołaniem od wypowiedzenia umowy o pracę dochodziła alternatywnie przywrócenia do pracy bądź odszkodowania za cały okres pozostawania bez pracy. Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 27 stycznia 2005 r. [...] oddalił powództwo o przywrócenie do pracy i zasądził powódce od pracodawcy Naczelnej Izby Lekarskiej w W. odszkodowanie w kwocie 23.907,78 zł (odpowiadające wysokością trzymiesięcznemu wynagrodzeniu) za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę z odsetkami i oddalił żądanie odszkodowania w pozostałej części. Po apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 19 października 2005 r. zmienił wyrok w części oddalającej powództwo o przywrócenie do pracy i przywrócił ją do pracy na poprzednich warunkach (pkt I), natomiast w pozostałym zakresie apelację powódki oddalił (pkt II). W sprawie tej Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powódki.

Obecną sprawę rozpoczął pozew Wandy H., w którym po przywróceniu do pracy wniosła o zasądzenie od pozwanego wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy w kwocie 286.892 zł. W uzasadnieniu wskazała, iż po przywróceniu do pracy wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 19 października 2005 r. nabyła prawo do wynagrodzenia przysługującego pracownikowi objętemu szczególną ochroną po przywróceniu do pracy (na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z 1991 r. o związkach zawodowych z racji pełnienia funkcji przewodniczącej zakładowej organizacji związkowej). Zasądzone trzymiesięczne odszkodowanie zalicza na poczet dochodzonego wynagrodzenia za 3 miesiące 2001 r. Mając na uwadze przepis art. 291 k.p. ograniczyła swoje roszczenie do wynagrodzenia za okres 3 lat przed 26 października 2005 r. Przedmiotem sprawy jest wynagrodzenie za okres od 25 października 2002 r. do 25 października 2005 r. Miesięczne wynagrodzenie wynosiło 7.969,24 zł, stąd dochodzone wynagrodzenie za 3 lata wynosi 286.892 zł.

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z 21 lipca 2006 r. odrzucił pozew. W uzasadnieniu wskazał, że zgłoszone roszczenie zostało już rozstrzygnięte w pierwotnej sprawie z odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 października 2005 r.

W zażaleniu powódka zarzuciła błędne utożsamianie odszkodowania z art. 45 i 47¹ k.p. z wynagrodzeniem za czas pozostawania bez pracy należnym pracowni-

kowi przywróconemu do pracy na podstawie art. 47 k.p. oraz błędną ocenę znaczenia i skutków punktu II wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 października 2005 r., prowadzące do obrazy art. 366 k.p.c. i niewłaściwego zastosowania art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Argumentowała, że w pierwszej sprawie powództwo finalnie sprecyzowała na rozprawie w dniu 6 stycznia 2005 r. „w zakresie przywrócenia do pracy albo o odszkodowanie od momentu rozwiązania umowy o pracę ze stroną pozwaną do daty uprawomocnienia się wyroku”. Wystąpiła więc tylko o przywrócenie do pracy albo o odszkodowanie i nie przejawiała zamiaru dochodzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w rozumieniu art. 47 k.p. Apelacją zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego z 27 stycznia 2005 r. tylko w części oddalającej powództwo o przywrócenie o pracy i konsekwentnie we wnioskach żądała jedynie wydania orzeczenia przywracającego ją do pracy. Po uwzględnieniu żądania przywrócenia do pracy Sąd Apelacyjny nie miał już innego przedmiotu zaskarżenia (żądania) i podstaw do oddalenia apelacji „w pozostałym zakresie”. Z tej przyczyny wyrok ten nie mógł odnosić się do niebędącego przedmiotem apelacji roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy na podstawie art. 47 k.p. Tym samym nie ma powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.). Decyduje o niej sentencja wyroku a nie uzasadnienie.

Sąd Apelacyjny oddalając zaskarżonym postanowieniem zażalenie powódki zgodził się wstępnie z jej twierdzeniem, że w odwołaniu od wypowiedzenia umowy o pracę nie sformułowała żądania zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Niemniej przed zamknięciem rozprawy sprecyzowała powództwo, jako żądanie przywrócenia do pracy albo odszkodowania za czas od momentu rozwiązania umowy o pracę do daty uprawomocnienia się wyroku sądu. Zgłosiła zatem roszczenia alternatywne przysługujące pracownikowi na podstawie art. 45 § 1 k.p. Sąd Okręgowy wyrokiem z 27 stycznia 2005 r. oddalił powództwo o przywrócenie do pracy (pkt 1); zasądził odszkodowanie ograniczone do wysokości wynagrodzenia za trzymiesięczny okres wypowiedzenia (pkt 2); oddalił powództwo o odszkodowanie w pozostałej części (pkt 3). Powódka zaskarżyła apelacją ten wyrok jedynie w części oddalającej powództwo o przywrócenie do pracy (pkt 1), przez co wyrok pierwszej instancji uprawomocnił się w pozostałej części, w tym zasądzającej odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę i oddalającej powództwo o wyższe odszkodowanie za cały czas pozostawania bez pracy. Sąd Apelacyjny w wyroku z 19 października 2005 r. rozpatrzył apelację jedynie w granicach zaskarżenia (zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c.), to jest przyjął, że powódka zaskarżyła wyrok w

zakresie oddalenia powództwa o przywrócenie do pracy. Sąd Apelacyjny stwierdził, iż powódka w pierwszej sprawie była „niekonsekwentna”, gdyż w apelacji domagała się zmiany wyroku i przywrócenia do pracy, a jednocześnie nie zaskarżyła rozstrzygnięcia o alternatywnym odszkodowaniu, doprowadzając do jego uprawomocnienia. Pogodziła się z zasądzeniem na jej rzecz odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę i jego wysokością. Sprawa w zakresie konsekwencji finansowych niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę została zatem prawomocnie osądzona w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Prawomocne zakończenie sporu, którego przedmiotem było roszczenie o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę i uwzględnienie tego powództwa „skonsumowało” roszczenie powódki o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, gdyż sprawa w zakresie rekompensaty finansowej za naruszenie przez pracodawcę przepisów regulujących wypowiedzenie umowy o pracę została prawomocnie rozstrzygnięta i stanowi *rei iudicatae*. Powódka nie może prowadzić sporu o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy wywodzone z art. 47 k.p., skoro zostało na jej rzecz zasądzone odszkodowanie z mocy art. 47¹ k.p. i sprawa w tym zakresie została rozstrzygnięta. Z tego punktu widzenia zakres rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w pkt II wyroku z 19 października 2005 r. nie ma już istotnego znaczenia dla uznania, że w sprawie zachodzi rzecz osądzona co do roszczeń finansowych powódki za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę. Sąd Apelacyjny podzielił też generalnie pogląd skarżącej, że zakres przedmiotowy rozstrzygnięcia winien wynikać z sentencji wyroku a nie z jego uzasadnienia.

Skarga kasacyjna zarzuciła, że postanowienie zostało wydane wskutek: a) błędnej wykładni art. 45, 47¹ oraz 47 k.p., w następstwie przyjęcia, że przysługujące pracownikowi na podstawie art. 45 w związku z art. 47¹ k.p. roszczenie o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę ma ten sam charakter prawny co należne pracownikowi przywróconemu do pracy na podstawie art. 47 k.p. roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, wobec czego prawomocne zasądzenie na rzecz pracownika odszkodowania, o którym mowa w art. 45 i art. 47¹ k.p. prowadzi do „skonsumowania” wywodzonego z art. 47 k.p. roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i stwarza stan powagi rzeczy osądzonej także w odniesieniu do tego ostatniego roszczenia; b) niewłaściwego zastosowania art. 366 i art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z błędnym przyjęciem, że ustalenie stanu powagi rzeczy osądzonej w rozumieniu tych przepi-

sów w odniesieniu do dochodzonego przez powódkę roszczenia o zapłatę wynagrodzenia z art. 47 k.p., może być dokonane na podstawie wyroków sądowych wydanych w sprawie, w której tak kwalifikowane roszczenie nie było w ogóle objęte powództwem wniesionym przez powódkę, ani też nie było przedmiotem rozstrzygnięcia w treści któregośkolwiek z punktów sentencji wyroków. Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi w znacznej części są zasadne, co jednak nie oznacza, że uchylenie zaskarżonego postanowienia przesądza, iż nie nastąpiło osądzenie sprawy.

Zasadnicza argumentacja skarżącej sprowadza się do twierdzenia, iż w pierwotnej sprawie wystąpiła z roszczeniem o przywrócenie do pracy, jednak bez żądania zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Sąd pierwszej instancji odrzucając pozew przyjął, że Sąd Apelacyjny w wyroku z 19 października 2005 r. rozstrzygnął o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy. Natomiast w zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny również stwierdził uprzednie osądzenie sprawy, jednak z innych przyczyn. Przyjął, że powódka w pierwszej sprawie nie żądała wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, jednakże orzeczenie o żądanym przez nią odszkodowaniu za cały czas pozostawania bez pracy, w znacznej części oddalone, „skonsumowało” roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy.

Skarżąca ma rację, że takie stanowisko nie jest prawidłowe. Obie sprawy, pierwotna i obecna, dotyczą roszczeń przewidzianych w art. 45 i 47 k.p. (innych powódka nie dochodziła). Problem rzeczy osądzonej w zakresie tych roszczeń (*rei iudicatae*) mogą implikować zasadniczo trzy sytuacje (art. 366 i 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 45 i 47 k.p.).

W pierwszej - odpowiadającej twierdzeniu powódki, iż nie dochodziła wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy - pracownik poprzestaje na żądaniu przywrócenia do pracy i nie dochodzi wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Wówczas zasądzenie odszkodowania nie stanowi jednocześnie rozstrzygnięcia o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy; przede wszystkim ze względu

na związanie sądu granicami żądania. Odszkodowanie i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, choć są roszczeniami wynikającymi z jednego stosunku prawnego, a ściślej z jednego zdarzenia prawnego - wypowiedzenia nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę - to jednak nie są to roszczenia bezpośrednio alternatywne, z tym skutkiem, że zasądzenie odszkodowania stanowi jednocześnie negatywne rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy. Roszczeniami alternatywnymi są tu tylko żądanie przywrócenia do pracy i (albo) odszkodowania z art. 45 § 1 k.p. Wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy jest roszczeniem pochodnym od roszczenia o przywrócenie do pracy (art. 45 § 1 w związku z art. 47 k.p.). Pracownik nie musi wraz z żądaniem przywrócenia do pracy dochodzić wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Może poprzestać tylko na przywróceniu do pracy, a żądanie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy uzależnić od przywrócenia do pracy. Roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy zależy od podjęcia pracy na podstawie prawomocnego wyroku. Gdy pracownik nie dochodzi wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, to nie ma w ogóle podstawy sporu tożsamej z dochodzonym odszkodowaniem (art. 366 k.p.c. w związku z art. 45 § 1 i 47 k.p.). Wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy nie jest świadczeniem takim samym jak odszkodowanie. Oba świadczenia mają inne znaczenie i przede wszystkim inne podstawy prawne oraz skutki, nie tylko w prawie pracy i dla stosunku pracy, lecz również dla ubezpieczenia społecznego. Choć wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w istocie ma również odszkodowawczy charakter (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 lipca 2005 r., II PK 389/04, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 174), to jednak nie jest odszkodowaniem z art. 45 § 1 i art. 47¹ k.p. Wymiar obu świadczeń jest inny, a znacząca różnica występuje w przypadku pracowników szczególnie chronionych - do czego również odwołuje się powódka - gdyż im po przywróceniu do pracy wynagrodzenie przysługuje za cały czas pozostawania bez pracy (art. 47 k.p.). Natomiast odszkodowanie jest limitowane i nawet w sprawie pracownika szczególnie chronionego przewidziane jest w ograniczonej wysokości (art. 45 i 47¹ k.p.). Istotne różnice nie pozwalają przyjąć, że są to świadczenia tożsame. Zasadnie zatem skarżąca zarzuca, że rozstrzygnięcie o odszkodowaniu nie mogło obejmować („skonsumować”) osądzenia o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy, skoro nie było dochodzone. Orzeczenie o odszkodowaniu nie jest zatem równoznaczne z orzeczeniem o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy w sytuacji, gdy pracownik roszczenia tego nie dochodzi lecz

poprzestaje tylko na żądaniu przywrócenia do pracy. Brak jest wówczas podstaw do przyjęcia rozstrzygnięcia o roszczeniu o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy i nie zachodzi przeszkoda procesowa z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Jednak, gdy w pierwotnym procesie sąd zasądza odszkodowanie i oddala żądanie przywrócenia do pracy, to wówczas odrębnie dochodzone żądanie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w kolejnym procesie jest bezprzedmiotowe, to znaczy musiałoby zostać oddalone, gdyż niemożliwy stał się warunek jego zasądzenia, czyli przywrócenie do pracy i jej podjęcie.

Druga sytuacja występuje wówczas, gdy pracownik dochodzi przywrócenia do pracy i - zwykle - równocześnie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, natomiast sąd pracy nie uwzględniając takiego roszczenia zasądza odszkodowanie (art. 45 § 2 i 3 k.p.). Wówczas nie byłoby podstaw do niestwierdzenia jednoczesnego rozstrzygnięcia o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy. Tak prawodawca ukształtował roszczenia alternatywne z art. 45 § 1 k.p. i skutki ich osądzenia. Wynikają one z jednego stosunku prawnego i zdarzenia (wypowiedzenia umowy o pracę). Uwzględnienie jednego roszczenia wyklucza jednoczesne uwzględnienie drugiego. Zasądzenie jednego likwiduje dług (zobowiązanie) pracodawcy co do innego roszczenia z art. 45 § 1 k.p. Realizacja takiego rozwiązania materialnoprawnego (ustawowych roszczeń alternatywnych) łączy się z funkcją procesową art. 477¹ k.p.c. W założeniu spór wynikły z wypowiedzenia umowy o pracę winien zakończyć się w jednym postępowaniu, przy tym samym stanie faktycznym. Uwzględnienie więc w wyroku jednego roszczenia likwiduje spór jednocześnie co do drugiego roszczenia alternatywnego, nawet gdy sentencja nie zawiera orzeczenia oddalającego drugie roszczenie. Alternatywne roszczenia przywrócenia do pracy i wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy albo odszkodowania z art. 45 § 1 k.p. wynikają z bezprawności lub niezasadności tego samego wypowiedzenia, obejmują więc ten sam przedmiot rozstrzygnięcia. Zaskarżenie zatem apelacją wyroku oddalającego jedno z tych roszczeń nie powoduje uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego drugie roszczenie. (por. uchwała Sądu Najwyższego z 25 lutego 1999 r., III ZP 34/98, OSNAPiUS 2000 nr 2, poz. 44). Apelacja skarżąca oddalenie żądania przywrócenia do pracy powoduje, że nie uprawomocnia się orzeczenie pierwszej instancji zasądzące odszkodowanie. Przy przeciwnym nieuprawnionym założeniu, należałoby odrzucić apelację skarżącą tylko oddalenie przywrócenia do pracy i nieskarżącą orzeczenia o odszkodowaniu, właśnie ze względu na pozytywne osądzenie sprawy.

W odwołaniu od wypowiedzenia umowy o pracę pracownik może wybrać jedno roszczenie alternatywne i później może je zmieniać aż do wydania wyroku. Tak samo w apelacji, gdy skarży tylko oddalone żądanie przywrócenia do pracy, to nie uprawomocnia się orzeczenie o odszkodowaniu. Inaczej ujmując, gdy sąd zasądza odszkodowanie, to nie może równocześnie orzec pozytywnie o przywróceniu do pracy i odwrotnie. Nie można zatem nie stwierdzić, że orzeczenie drugoinstancyjne w pierwszej sprawie rozstrzygnęło inaczej niż wynika to z prawa materialnego (45 k.p.) i procesowego (477¹ k.p.c.), gdyż w jednym orzeczeniu uwzględniono przywrócenie do pracy i odszkodowanie.

Może wystąpić jednak i trzecia sytuacja, w której o powadze rzeczy osądzonej będzie decydować faktyczny przedmiot rozstrzygnięcia, czyli gdy sąd orzeknie o tym, co w ogóle nie było dochodzone w sprawie. Pracownik może zaniechać żądania wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i gdy mimo to, sąd pracy orzeknie o nim negatywnie, to stanowi to przedmiot rozstrzygnięcia. Może się on różnić od przedmiotu sprawy, niemniej przedmiot rozstrzygnięcia określa rzecz osądzoną. Sąd jest związany granicami żądania, jeżeli jednak wyjdzie poza te granice i rozstrzygnie nawet negatywnie o świadczeniu, które nie było żądane, to orzeczenie takie ma moc rzeczy osądzonej, obejmującej również tę część rozstrzygnięcia, co do której sąd wyszedł poza granice żądania. O rzeczy osądzonej zawsze decyduje treść konkretnego rozstrzygnięcia (art. 366 k.p.c.).

Jak widać z tych trzech sytuacji znaczenie decydujące miało to, czy powódka prócz żądania przywrócenia do pracy dochodziła jednocześnie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, albo - czy mimo braku takiego żądania - orzekł o nim sąd i w ten sposób rozstrzygnął (osądził) sprawę również co do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Nie można nie zauważyć, że tę ostatnią sytuację (przy lakonicznym uzasadnieniu) mógł mieć na uwadze Sąd pierwszej instancji. Takie osądzenie sprawy, wychodzące poza granice żądania, możliwe jest również w drugiej instancji. Natomiast Sąd Apelacyjny niezasadnie przyjął osądzenie sprawy przyjmując zakres żądań taki jak w sytuacji pierwszej (wyżej opisanej). Nieuprawnione było jego stwierdzenie, że apelacja powódki w pierwszej sprawie była „niekonsekwentna”, gdyż nie zaskarżyła rozstrzygnięcia o odszkodowaniu i doprowadziła do jego uprawomocnienia, oraz, że skoro uzyskała przywrócenie do pracy i pozostało rozstrzygnięcie pierwszej instancji o odszkodowaniu, to w zakresie „konsekwencji finansowych niezgodnego z prawem wypowiedzenia” zasądzone odszkodowanie stanowiło

osądzenie sprawy co do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Według tego stanowiska prawomocne zakończenie sporu o odszkodowanie miało „skonsu-
mować” roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. Otóż nie
można się zgodzić z taką oceną, gdyż w alternatywnych roszczeniach z art. 45 § 1
k.p. przywrócenie do pracy wyłącza odszkodowanie i odwrotnie. Gdyby razem z
przywróceniem do pracy dochodzono wynagrodzenia za czas pozostawania bez
pracy, to również i to świadczenie pozostawałoby w takiej alternatywie. „Rzecz osą-
dzoną” rozwiązywałaby wówczas druga sytuacja, czyli to, że sąd może nie uwzględ-
nić jednego z przysługujących pracownikowi żądań i zasądzić drugie. Nie może na-
tomiasz zasądzić jednocześnie obu, czyli przywrócenia do pracy i odszkodowania.
Roszczenia są w alternatywie rozłącznej i stąd jednoczesne uwzględnienie obu nie
jest dopuszczalne. Nawet więc gdy apelacja zaskarżyła tylko oddalenie przywrócenia
do pracy, to uwzględnienie tego żądania winno łączyć się z uchyleniem orzeczenia o
odszkodowaniu. Uwzględnienie apelacji i żądania przywrócenia do pracy powinno
prowadzić do uchylenia orzeczenia o odszkodowaniu. Niemniej wyrok Sądu Apela-
cyjnego z 19 października 2005 r. jest prawomocny i wyznacza granice rzeczy osą-
dzonej. Granice te wyznacza również punkt II tego wyroku, w którym wiele wskazuje,
iż rozstrzygnięto o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy. Jeżeli przyjąć,
że Sąd Apelacyjny wyszedł poza granice żądania apelacji i rozstrzygnął o wynagro-
dzeniu to nastąpiłoby osądzenie sprawy i w tym zakresie. Inną rzeczą jest to, czy
wadliwość orzeczenia drugiej instancji polegająca na wyrokowaniu z przekroczeniem
granic zaskarżenia może zostać usunięta (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 21 li-
stopada 2006 r., III CZP 85/06, LEX nr 197683, z glosami A. Błaszczkowskiej-Góry,
OSP 2007 nr 9, poz. 105 i O. Szejnert, Monitor Prawniczy 2008 nr 1, dodatek s. 14).
Nie jest też trafne stanowisko zaskarżonego postanowienia, że „zakres rozstrzygnię-
cia Sądu Apelacyjnego w punkcie II wyroku z 19 października 2005 r. nie ma już
istotnego znaczenia, dla uznania, że w sprawie zachodzi *res iudicata* co do roszczeń
finansowych powódki”. Wszak nie można również nie zauważyć, że w samej skardze
kasacyjnej powódka główny zarzut opierała na nieuprawnionym orzeczeniu o żąda-
niu, którego nie zgłosiła.

Reasumując stwierdzić należy, iż przy braku żądania wynagrodzenia za czas
pozostawania bez pracy orzeczenie o odszkodowaniu nie mogło obejmować jedno-
cześnie negatywnego osądzenia niedochodzonego wynagrodzenia za czas pozo-
stawania bez pracy. Zasądzenie odszkodowania zamiast żądanego przywrócenia do

pracy nie obejmuje powagą rzeczy osądzonej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, jeżeli pracownik nie dochodził go razem z żądaniem przywrócenia do pracy. Prawomocne oddalenie tego żądania sprawia, że późniejsze dochodzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy staje się bezprzedmiotowe i podlega oddaleniu (podlega zasądzeniu po warunkiem przywrócenia do pracy i jej podjęcia). Gdy jednak sąd pracy mimo braku żądania wynagrodzenia za pracę oddala je, to granice powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia (art. 366 k.p.c.). Sąd Apelacyjny powinien zatem jeszcze raz ocenić, czy powódka rzeczywiście nie dochodziła wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Nawet przy braku żądania wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy należy rozważyć zakres osądzenia sprawy objęty pkt II wyroku Sądu Apelacyjnego z 19 października 2005 r., wraz z jego uzasadnieniem i w tym kontekście, mając na uwadze trzecią sytuację, ocenić czy doszło do osądzenia sprawy.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji z mocy art. 398¹⁵ k.p.c.

=====